Terry Pratchett

POD CU TROL[1]

Traducere de Mirel Palada

[1] Publicată în After the King: Stories in Honor of J. R. R. Tolkien, [Titlul original „*Troll Bridge*"], Pan Books, 1992. În româneşte a apărut în „Almanahul Ştiinţă şi Tehnică 1994", editat de SC „Ştiinţă şi Tehnică" SA în colaborare cu Fundaţia „Crescent".

Vântul cobora din munți, umplând aerul cu cristale fine de gheață.

Era prea frig ca să ningă. Pe-o vreme ca asta lupii coborau prin sate, iar copacii din inima pădurii înghețând, explodau.

Pe-o vreme ca asta oamenii cumsecade stăteau în casă, lângă foc, spunând poveşti despre eroi.

Era un cal bătrân. Era un călăreț bătrân. Calul arăta ca un grătar de pâine prăjită înfăşurat într-un cerceaf intrat la apă; bărbatul arăta de parcă singurul motiv pentru care nu cădea de pe cal consta în aceea că nu putea să adune energia necesară. În ciuda aprigului vânt rece, nu purta nimic altceva decât un kilt micuț din piele şi un bandaj murdar pe un genunchi.

Îşi scoase restul umed de țigară din gură şi îl stinse strivindu-l pe mână.

– Bun, spuse, hai s-o facem.

– Pentru tine e uşor de zis, spuse calul. Dar dacă te-apucă una din amețelile alea ale tale? Iar spatele îți joacă feste. Cum m-aş simți eu, să fiu mâncat pentru că-spatele îți joacă ție feste atunci când nu trebuie?

– N-o să se întâmple niciodată, zise bărbatul.

Se lăsă pe pietrele reci şi suflă în palme. Din pachetul de pe cal, luă o sabie cu tăişul ca de fierăstrău prost întreținut şi făcu fără prea multă tragere de inimă, câteva fandări prin aer..

– Încă mai am ceva din îndemânarea de pe vremuri, zise el.

Se dădu înapoi, cuprins de un fior, şi se sprijini de un copac.

– Mă jur că nenorocita asta de sabie se face pe zi ce trece mai grea.

– Să ştii că ar cam trebui să termini cu ea, spuse calul. Hotărăşte-te o dată. Genul ăsta de treabă la vârsta ta... Nu-i drept.

Bărbatul îşi dădu-ochii peste cap.

– S-o ia naiba de licitație de sechestru! Asta se întâmplă când cumperi, ceva ce a aparținut unui vrăjitor, spuse el. M-am uitat la dinții tăi, m-am uitat la copitele tale, da' nu mi-a trecut deloc prin cap să casc urechea.

– Cine credeai că licita împotriva ta? spuse calul.

Cohen Barbarul stătea sprijinit de copac. Nu era sigur că se mai putea sălta din nou de unul singur în şa.

– Trebuie că ai o grămadă de comori puse deoparte, zise calul. Am putea merge către Margine. Cum ți se pare că sună? La cald şi bine. Să facem rost de un locşor călduț pe o plajă undeva, ce zici?

– Nu-i nici o comoară, spuse Cohen. Am prăpădit-o pe toată. Am băut-o pe toată. Am dat-o pe toată. S-a dus.

– Ar fi trebuit să fi păstrat ceva pentru la bătrânețe.

– Niciodată nu m-am gândit c-o să îmbătrânesc.

– Într-o bună zi o să şi mori. S-ar putea să fie chiar azi.

– Ştiu. De ce crezi c-am venit aici?

Calul se întoarse şi se uită în jos spre trecătoare. Pe aici drumul era plin de gropi şi crăpături. Copaci tineri se înălțau printre pietre. Pădurea înainta de ambele părți. În câțiva ani, nimeni nu va mai şti că pe-aici a fost cândva un drum. După cum arăta, nimeni nu ştia nici acum.

– Ai venit aici să *mori*?

– Nu. Dar e ceva ce am avut întotdeauna în gând să fac. Încă de pe când eram flăcău.

– Mda?.

Cohen încercă să se ridice iar în capul oaselor. Zbârnâind, tendoanele îşi trimiseră mesajele incandescente de-a lungul picioarelor.

– Tătuca, făcu el cu o voce pițigăiată. Îşi recăpătă controlul. Tătuca, spuse el, îmi zicea... Respiră cu greutate.

– Fiule, zise calul, plin de solicitudine.

– Ce?

– Fiule, zise calul. Nici un tată nu-i vorbeşte băiatului său cu „fiule” decât dacă e pe cale să împartă înțelepciune. Fapt bine cunoscut.

– E amintirea *mea!*

– Scuze.

– Zicea... Fiule.., da, bine... Fiule; când poți să înfrunți un trol în luptă dreaptă, atunci poți să faci orice.

Calul se uită din nou chiorâş la el. Apoi se întoarse şi din nou privi în jos, de-a lungul drumului înghesuit de copaci spre perspectiva sumbră a trecătorii. Acolo jos era un pod de piatră.,

O presimțire groaznică îl bântuia.

Copitele lui bătură nervos drumul stricat.

– Spre Margine. La cald şi bine.

– Nu.

– La ce-i bun să omori un trol? Cu ce te alegi când ai omorât un trol?

– Cu un trol mort. Ăsta-i şpilu'. Oricum, nu trebuie să-l omor. Doar să-l înfrâng. Unu-contra unu. *Barbato a...* trol. Şi dacă n-aş încerca, tata s-ar întoarce în mormânt.

– Mi-ai spus că te-a dat afară din trib când aveai unşpe ani.

– Cea mai tare chestie pe care a făcut-o vreodată. M-a învățat să stau pe picioarele altora. Vrei să vii un pic încoace?

Calul se apropie încet. Cohen înfipse o mână în şa şi se aburcă.

– Şi ai de gând să te bați cu un trol azi, zise calul.

Cohen scotoci prin coburi şi îşi trase afară punga de tutun. Vântul îi biciuia zdrențele pe când îşi răsucea altă țigară sărăcăcioasă în căuşul palmelor.

– Îmhî, zise ei.

– Şi ai bătut drumul până aici ca să faci asta.

– Musai, spuse Cohen. Când ai văzut ultima oară un pod cu un trol sub el? Erau sute d'alde d'astea când eram eu flăcău.

Acum sunt mai mulți troli prin oraşe decât sunt prin munți. Graşi ca nişte buți, ăi mai mulți dintre ei. Pentru ce luptarăm noi în atâtea războaie? Acu... treci peste podul ăla.

* * *

Era un pod singuratic peste un mic râu alb şi înşelător, într-o vale adâncă. Genul de loc unde dai.

O formă cenuşie îşi făcu vânt peste parapet şi ateriză greoi în fața calului. Agita o bâtă.

– Buun aşa, mârâi ea amenințătoare.

– Oh - începu calul.

Trolul clipi neîncrezător. Recele şi înnouratul văzduh de iarnă reducea în mod serios conductivitatea creierului de siliciu, de aceea îi luase atâta timp să-şi dea seama că şaua era goală.

Clipi din nou, pentru că simți dintr-o dată vârful unui cuțit sprijinindu-i-se în ceafă.

– Salut îi spuse o voce la ureche.

Trolul înghiți în sec. Dar cu foarte mare grijă.

– Stai să vezi, zise el disperat. Aşa-i datina, da? Pe-un, pod ca ăsta, oamenii ar trebui să se aştepte la un trol... Da' adăugă el, pe măsură ce un alt gând îşi făcea drum cu greu, cum se face că nu te auzii deloc furişându-te în spatele meu?

– Pentru că mă pricep la asta, spuse bătrânul.

– Asta aşa e, zise calul. A luat prin surprindere pe mult mai mulți decât cei pe care i-ai mâncat tu.

Trolul riscă o aruncătură de ochi în lături.,

– Ei, la dracu, şopti el. Te crezi Cohen Barbarul, cin' te crezi?

– Tu ce crezi? spuse Cohen Barbarul.

– I'auzi, zise calul, dacă n-ar avea saci înfăşurați în jurul genunchilor, ți-ai putea da seama după clănțănit.

Îi luă ceva timp trolului să-şi dea seama ce se întâmplă.

– Oh, *uau*! făcu el. Pe podul meu! Uau!

– Ce? spuse Cohen.

Trolul i se smulse din strânsoare şi începu să scuture ca nebunul din mâini.

– E-n regulăî E-n regulă! strigă el, când Cohen avansă. M-ai învins! M-ai învins! Nu comentez! Vreau doar să-mi chem familia sus, e bine aşa? Altfel nimeni n-o să mă creada. *Cohen Barbarul*! Pe podul *meu*!

Pieptul imens de piatră i se umflă şi mai tare.

– Nenorocitu' ăla de cumnati-meu tot timpul se dă mare cu nenorocitu' ăla al lui de pod imens de lemn, numai de asta îmi pomeneşte nevastă-mea mereu. Ha! Aş vrea să-i văd mutra acu'... oh, nu! Ce-o să credeți despre mine?

– Bună întrebare, spuse Cohen.

Trolul îşi zvârli bâta şi prinse una din mâinile lui Cohen.

– Mica mă cheamă, spuse el. Nici nu ştiți ce onoare e asta!

Se aplecă peste parapet.

– Beryl! Urcă'ncoa! Adu-i şi p-ăia mici!

Se întoarse spre Cohen, cu fața radiindu-i de bucurie şi mândrie.

– Beryl tot timpu' zice c-ar trebui să ne mutăm, să facem rost de ceva mai bun, da' eu îi spun, podu' ăsta a fost al familiei noastre de generații, dintotdeauna a fost un trol sub Podu' Morții. Aşa-i datina.

O femelă imensă de trol cărând doi sugaci urca malul târşâindu-şi picioarele, urmată de un alai de trolişori. Se aliniară în spatele tatălui lor, privindu-l pe Cohen cu ochii cât cepele.

– Asta-i Beryl, spuse trolul. Nevasta lui se uită urât la Cohen. Şi ăsta - împinse în față o ediție mai mică şi încruntată a lui însuşi, ținând strâns de o versiune junior a bâtei sale - e fi-meu Scree.

Bucățică ruptă din stânca a veche. El o să ia podul când n-oi mai fi, nu-i aşa, Scree? Fii atent, flăcăule, ăsta-i Cohen Barbarul! E, ce zici d-asta? Pe podul nostru! Nu ne trec numai neguțători d-ăia de-ulei, mămăligi grase şi bogate,

cum prinde unchi-tu Pyrites, spuse trolul, încă vorbind cu fiul său, dar zâmbind superior peste el la nevastă-sa, noi avem eroi adevărați, cum era pă vremuri.

Nevasta traiului îl privi pe Cohen de sus până jos.

– Bogat, e? întrebă ea.

– Bogăția n-are nimic de-a face cu asta, spuse Trolul.

– Ai de gând să-l omori pe tăiicu' nostru? zise Scree bănuitor.

– *Bun înțeles* că are, spuse Mica sever. Asta i-e meseria. Şi p-ormă o s- ajung faimos în cântece şi poveşti. Ăsta-i Cohen Barbarul, nu-i aşa, nu cine ştie ce căcăcios de la sat cu furca. Îi un erou faimos care-a bătut tot drumu' ăsta să vină să ne vadă, aşa că cel puțin arată-i puțintel respect.

– Îmi cer scuze pentru asta, domnule, îi spuse el lui Cohen. Puştii din ziua de azi. Ştiți cum e.

Calul începu să râdă pe înfundate.

– Fii atent acu' - începu Cohen.

– Mi-aduc aminte dă tata cum îmi povestea dă dumneavoastră pă vremea când eram cât o pietricică, spuse Mica. Bântuie lumea ca un călos, zicea el.

Se făcu tăcere. Cohen se tot întreba ce e ăla un călos, şi simțea privirea de piatră a lui Beryl ațintită asupra lui.

– E doar un bătrânel amărât, spuse ea. Mie nu-mi pare aşa de eroic. Dacă-i atât de bun, de ce nu e *bogat*?

– Ian ascultă aici la mine - începu Mica.

– Pentru ăsta am aşteptat noi, nu-i aşa? spuse nevasta lui. Să stai tot timpul sub un pod prin care plouă? Să aştepți lume care nu vine deloc? Să aştept nişte babalâci cu picioarele pline de bandaje vechi? Ar fi trebuit s-o ascult pe mama! Vrei să-l las pe fiul nostru sub un pod, să aştepte pe vreun bătrânel amărât ca să-l omoare? Asta înseamnă să fii trol? Ei bine asta n-o să se întâmple!.

– Ce-ar fi să..

– Ha! Pyrites nu pune mâna pe bătrânei amărâți! El pune mâna pe neguțători babani! El *e cineva*. Ar fi trebuit să te bagi în afacere cu el când aveai prilejul!

– Mai repede aş mânca viermi!

– Viermi? Ha? De când îți permiți tu să mănânci viermi?

– Putem să schimbăm două vorbe singuri? zise Cohen.

Să îndreptă tacticos spre capătul îndepărtat al podului, legănând sabia într-o mână. Trolul îl urmă încet.

Cohen se scotoci după punga de tutun. Privi spre trol şi-i întinse punga.

– Fumezi? zise el.

– Chestia asta poa' să te omoare, spuse trolul.

– Da. Dar nu azi.

– Nu pierde timpul la taclale cu prietenii tăi care nu-s buni de nimic! zbieră Beryl, de la capătul ei de pod. Azi e ziua când trebuie să te duci la gater! Ştii că Chert zicea că nu poate să-ți păstreze slujba dacă n-o iei în serios!

Mica îi aruncă lui Cohen o scurtă privire plină de tristețe.

– E foarte caznică, spuse el.

– Nu mai cobor toată panta pân' la râu să te scot din nou de-acolo! Spune-i tu despre țapi, Domnu' Mare Trol!

– Țapi? spuse Cohen.

– Nu ştiu nimic despre țapi, zise Mica. Tot timpu' o ține cu tapii. Habar n-am de nici un fel de țapi! Îl trecu un fior.

O priviră pe Beryl mânându-i pe trolişori în josul malului până în întunericul de sub pod.

– Chestia e că, spuse Cohen, când rămaseră singuri, nu aveam de gând să te omor.

Trolul se schimb la față..

– Nu aveai de gând?

– Doar să te zvârl peste pod şi să-ți fur ce comoară ai pe-acolo.

– Aşa aveai de gând?

Cohen îl bătu pe spate.

– În schimb, spuse el, îmi place să văd oameni cu,... ținere de minte. De asta are nevoie ținutul ăsta acum. De-o bună ținere de minte.

Trolul luă poziția de drepți.

– Încerc să fac tot ce-mi stă în putință, domnule. Fi-meu vrea să plece să muncească la oraş. Ia-i spuse-şi, sub podul ăsta a fost un trol d-aproape cinci sute de ani.

– Aşa că, dacă pur şi simplu, mi-ai ceda comoara, spuse Cohen, s-o iau şi eu din loc.

Fața traiului se umplu de riduri, într-o subită panică.

– Comoară? N-am nici una, zise el.

– Eei, şi tu *acu*, spuse Cohen. Un pod cu vad bun ca ăsta?

– Mda, da' nimeni nu mai foloseşte drumul ăsta deloc, zise Mica. Eşti primul pe el de luni de zile, ăsta-i adevărul. Beryl zice c-ar fi trebuit să mă fi băgat în afacere cu frati-su când au construit drumu' ăla nou peste podu' lui, da', ridică el vocea, io-i ziseşi, sub podu' ăsta au fost, troli.

– Mda, spuse Cohen.

– Necazu' e că-i tot pică pietrele, adăugă trolul. Şi nici nu-ți vine să crezi cât poate să ceară zidarii ăştia. Ai dracului pitici. Nu poți să ai încredere în ei. Se aplecă spre Cohen: Să-ți spun drept, trebuie să muncesc trei zile pe săptămână colo, la joagărul de cherestea a lu' cumnati-meu ca să reuşesc s-o scot la capăt...

– Parcă cumnatul tău avea un pod? spuse Cohen.

– Unu' din ei are. Da' nevastă-mea are frați cum are câinele purici, făcu trolul. Privi posomorât în torent. Unu' din ei e negustător de cherestea colo jos, la Apa Stătută, unu' din ei ține podu', iar tartoru' ăl mare e negustător cu de toate la Vama Amară. Apăi se numeşte asta meserie potrivită pentru un trol?

– Totuşi unul din ei se ocupă cu podurile.

– Se ocupă cu podurile? Să stai toată ziua într-o cutie încasând câte-o băncuță d-argint de la oameni ca să-i lase să

treacă? Juma' din timp nici măcar nu-i acolo! Pur şi simplu plăteşte vreun pitic să ia banii. Şi îşi zice trol! Nici nu poți să-l deosebeşti de-un om pân'nu te dai aproape de tot!

Cohen dădu din cap înțelegător.

– Ştii că trebui să mă duc şi să iau masa cu ei la fiecare săptămână? Cu toți trei? Şi să-i ascult cum o țin despre cum sunt ei în pas cu timpu'...

Întoarse o față mare, tristă spre Cohen.

– Ce e rău să fii trol sub un pod? zise el. Am fost crescut să fiu trol sub un pod. Vreau ca Scree ăl mic să fie trol sub un pod după ce eu n-oi mai fi. Ce-i rău în asta? Trebuie să fie troli sub poduri. Altminteri, pentru ce toate astea? Pentru ce?

Se sprijină mohorîți de parapet, privind jos în apa albă.

– Ştii, spuse Cohen încet, îmi aduci aminte când un om putea să călătorească tot drumul de-aici la Munții Ascuțiți fără să vadă deloc vreo altă viețuitoare. Îşi pipăi sabia. Cel puțin, nu pentru prea mult timp.

Zvârli chiştocul țigării în apă.

– E tot numai ferme, acum. Tot numai ferme mărunte ținute de oameni mărunți. Şi *garduri* peste tot. Peste tot pe unde te uiți, ferme şi garduri şi oameni mărunți.

– Ea are dreptate, bineînțeles, spuse trolul, continuând cine ştie ce discuție interioară. Nu-i nici un viitor să tot sari de sub un pod.

– Vreau să zic, spuse Cohen, că n-am nimic împotriva fermelor. Sau a fermierilor. Trebuie să avem şi d-alde d-astea. Doar că pe vremuri erau tare departe, la marginea pământului. Acum aici e marginea...

– Împinsă tot timpul înapoi, zise trolul. Schimbându-se tot timpul. Precum cumnati-meu Chert. Un joagăr de cherestea! Un trol să țină un joagăr de cherestea! Şi-ar trebui să vezi ce prăpăd face în Pădurea întunecată!

Cohen ridică privirea, surprins:

– Care, aia cu păianjeni uriaşi în ea?

– Păianjeni? Acu' nu mai sunt deloc păianjeni. Doar cioturi.

– Cioturi? *Cioturi*? Îmi plăcea pădurea aia. Era... ăă, era întunecată. Nu mai întâlneşti deloc întunecime cumsecade. Ştiai cu adevărat ce e aia groază, într-o pădure ca aia.

– Vrei întunecime? O replantează cu molizi, spuse Mica.

– Molizi!

– Nu-i ideea lui. El n-ar reuşi să deosebească un copac de altu'. E din cauza lui Clay. El a pus la cale asta.

Cohen se simți năucit.

– Cine-i Clay?

– Spuneam c-am trei cumnați, nu? El e negustătorul. Aşa se face că el a zis că replantarea ar face pământul mai uşor de vândut.

Avu loc o lungă pauză, timp în care Cohen rumegă asta.

Pe urmă spuse:

– Nu poți să vinzi Pădurea întunecată. Nu aparține nimănui.

– Îhmî. Spune că tocmai d-aia poți s-o şi vinzi.

Cohen îşi prăvăli pumnul asupra parapetului. O bucată de piatră se desprinse şi se rostogoli în defileu.

– Scuze, spuse el.

– Nu-i nimic. Tot timpul cad bucăți, cum îți spuneam.

Cohen se întoarse:

– Ce se întâmplă? Mi-aduc aminte de toate marile bătălii de-odinioară. Tu nu? Probabil c-ai luptat şi tu.

– Îhmî, căraşi şi eu o bâtă.

– Se credea ca sunt pentru un nou viitor minunat şi lege şi chestii d-astea. Aşa ziceau oamenii.

– Apoi, eu luptai pentru că un trol mare c-un gârbaci mi-a zis să lupt, spuse Mica precaut. Da' ştiu ce vrei să zici.

– Vreau să zic că n-au fost pentru ferme şi molizi. Nu-i aşa?

Mica dădu din cap.

– Şi când colo, hop şi eu cu prăpăditu' ăsta de pod, Mă simt tare prost din cauza lui, zise el, să bați atâta drum şi totu'.

– Şi era ş-un rege sau cam aşa ceva, spuse Cohen, nesigur, privind la apă. Şi mi se pare că erau şi nişte vrăjitori. Dar era un rege. Sunt mai mult, ca sigur că era un rege. Niciodată nu l-am întâlnit. Ştiai asta? Râse silit, făcând o grimas., Nu cred să-mi fi spus vreodată cineva numele lui.

* * *

La vreo jumătate de oră mai târziu calul lui Cohen ieşi din pădurea sumbră la un tărâm mlăştinos, pustiu, bătut de vânt. Îşi târî copitele câtva timp. Înainte să spună:

– Bun... cât i-ai dat?

– Douăşpe monezi de aur, zise Cohen.

– De ce i-ai dat douăşpe monezi de aur?

– Nu aveam mai mult de douăşpe.

– Trebuie să fii nebun.

– Când de-abia mă lansasem în meseria asta de eraou barbar, spuse Cohen, fiecare pod avea un trol sub el. Şi nu puteai să străbaţi o pădure ca asta prin care tocmai trecuserăm fără ca vreo duzină de gnomi să nu încerce să-ţi zboare capul de pe umeri. Oftă. Mă întreb ce s-o fi întâmplat cu ei?

– Tu, zise calul.

– Da, aşa e. Dar totdeauna am crezut c-or să mai fie câţiva.

– Ce vârstă ai? întrebă calul.

– Habar n-am.

– Înseamnă că eşti îndeajuns de bătrân ca să înţelegi mai bine cum stau lucrurile.

– Îmhî. Just. Cohen îşi aprinse altă ţigară şi tuşi până îi dădură lacrimile.

– Începe să te lase dovleacul!

– Îhmî.

– Să-ţi dai ultimul ban unui trol!

– Îhmî. Cohen suflă hârâind un nor de fum către apus.

– De ce?

Cohen se uită țintă spre cer. Văpaia roşie era rece precum străfundurile iadului. Un vânt înghețat bătea de-a lungul stepei, biciuindu-i ce-i mai rămăsese din păr.

– De dragul felului în care lucrurile ar trebui să fie, spuse el.

– Ha!

– De dragul lucrurilor care erau.

– Ha!

Cohen privi în jos.

Zâmbi cu răutate.

– Şi pentru trei adrese. Într-o bună zi o să mor, zise el, dar nu cred că azi.

* * *

Vântul cobora din munți, umplând aerul cu cristale fine de gheață. Era prea frig ca să ningă. Pe-o vreme ca asta lupii coborau prin sate, iar copacii din inima pădurii explodau când înghețau. Doar că erau din ce în ce mai puțini lupi în zilele astea, şi din ce în ce mai puține păduri.

Pe-o vreme ca asta oamenii cumsecade stăteau în casă, în fața focului.

Spunând poveşti despre eroi.